

Előfizetési árak:

Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Hátrétre . . . 1 frt 50 kr.
Külsőeknek egész évre előfizetve 5 frt.

Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadónakhoz s legelőszörűbben postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye.
s a megyei gazdasági egylet

Megjelenik minden vasárnapon.

Hirdetési díjak: Eg-
30 négyszög centimeter tért elfog-
laló egyszeri hirdetés díja 50 kr,
ezen fölül 60 négyszög centime-
terig 1 frt s így minden meg-
kezdett 30 négyszög centimeter-
nyí tér többlet után 50 kr. szá-
míttatik. Kedvezményül 4—10-
szeri beiktatásnál 50%, 11 és
többesüri beiktatásnál 100%-nyi
díjengedés. Bélyegilleték minden
beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Ismeretlen kézből jött
cikkek nem közlünk, s
csak bérmentes leveleket
fogadunk el.

Szerkesztőségi iro-
da és kiadóhivatal:
De és Kis-király-
utca (Baló-ház)

A lapet érdeklő
mindennemű felszó-
lamások (reclama-
ciók) vagy hirdeté-
sek a szerkesztő-
séghez intézendők.

Kéziratok vissza nem adat-
nak. Nyilvántári cikkek gar-
mond sora után 30 kr.
fizetendő.

A gazdasági egylet kiállítása.

Deés, 1878. július 2.

Megyéink gazdasági egylete elhatározta, e folyó évi október havában egy kiállítás rendezését, melyen ne csak terményeink, hanem ezekkel kapcsolatosan az állatok s gépek is képviselve legyenek. Nem tudjuk, hogy a hozott határozat, a kimondott eszme, mily felkarolásban fog részesülni, ma midőn bizonyos közönyösséget látnak és tapasztalunk, még oly ügyekben is, melyek közvetlen érdekeinkkel állanak egybekötésben.

Gazdászati viszonyaink e tekintetben ha nem is kedvezők, de általánosan tekintve azokat, teljesen kedvezőtleneknek sem állíthatjuk.

Ugyan is ha a tavasz szép napjaiban a hernyósereg, pusztító hadként szűta meg gyümölcsfainkat de mind e mellett — értesülésünk szerint — megye szerte, meglett mentve, vagy több helyeken a véletlen által megkimélve: annyi, hogy azoknak megmaradt termése által tájékozhatjuk magunkat gyümölcstermelésünkre nézve, annak mind minőségére nézve a fajokat illetőleg, mind pedig gazdászatiunk e legháládatosabb ágának felkarolása és virágzására nézve.

Kalászos terményeink tekintetében sem állunk mostohább viszonyok közt.

Rozsvetéseink bár sokat szenvedtek, s részben ki is pusztultak téli takarójuk alatt, de mindazon által a meggyérült vetések dúsabb és nagyobb kalászatokat hoztak kárpótlólag.

De ennél sokkal érzékenyebb, s mondhatjuk hogy a gazdaközönségre nézve meg

döböntő őszi gabnánkunk az őszi
általi nem is álmódott káros meglepetése.

Minden felől hivatalos és magán uton vettük azon öröndetes tudósításokat, hogy ez esztendőnek aratása, a magyar földre nézve kiválólag áldott lesz. S most midőn már az aratás küszöbén állunk, haljuk s látjuk, hogy bár az elemek pusztító viharától megvalánk mind eddig kimélve: a fekete őszi kissebb nagyobb arányokban meglepte vetéseinket, szántóvetőinket érzékenyen megkárosítva, mind mennyiség, mind pedig főleg kereskedelmi szempontból milységre nézve. De e téren is nem oly általános a csapás, hogy itt is be ne mutathassuk szorgalmunk s okszerű gazdászatiunk eredményeit.

Megyéink borvidékein a szőlő venyigői dúsai ékeskednek fűtökkel, melyek által mintegy a közelebbi évek elmaradt áldásaiért akar kárpótolni, s így szőlő fajtaink megismerésére alkalmat szolgáltatva, szőlőművelésünknek e tekintetben reformjára lépéseket tehetünk.

A haszonkertészetre nézve e folyó év, egy a legkedvezőbbek közül, s e tudatban biztosan remélhetjük, hogy gazdasszonyaink annak minden ágazatából csoportosan a legszebb példányokkal fogják ékesíteni a megnyitandó kiállítást.

A kiállításnak ezek azon főbb ágai, melyek nem egészen tőlünk függenek, a többi épen oly becses és érdekes részlet saját iparunk, akaratunk, s az ügy iránti érdekeltségünk határozzák, melytől áthatva, mely által vezéreltetve gazdáink és gazdasszonyaink e folyó évi kiállításunkat magára az ügyre nézve fényesen sikerülté tehetik, az egyesek és közre nézve pedig következeiseiben áldásossá. E reményben üd-

vözöljük gazdasági egyletünk tervbe vett kiállítását.

A szolnok-Dobokamegyei gazdasági egylet által e folyó év október 13—22. napjai-ban tartandó kiállítás terve.

A kiállítás a megye székvárosában Deésben lesz megtartandó. A kiállítandó tárgyak hét főosztályban lesznek csoportosítva:

- I. Gyümölcsészet és haszonkertészet.
- II. Gabna, szem és szalmájában, kereskedelmi és takarmány magvak.
- III. Szőlőszet borok s az ide tartozó eszközök.
- IV. Gazdasági gépek és eszközök.
- V. Erdő, bányatermékek és ásványvizek.
- VI. Háziipar cikkek és konyha eszközök.
- VII. Állatkiállítás s végezetre egy eke-verseny bezárólag.

Minden osztálynak egy helybeli vezetője lesz. Ezenkívül a kiállítás elnöke, pénztárosa. Minden osztályba a vidékről járásonként négy gyűjtő tag választatik. A kiállított tárgyak fölött egy jury fog ítélni, a jutalom állani fog: 1. nyilvános hirdalpani dícséret; 2. dícsérő oklevél, 3. lehető pénzjutalomból, mely közadakozás útján lesz beszerzendő. A kiállítás bezárta után az el nem vitetett tárgyak az egylet javára maradnak. Rendes bemeneti díj 20 kr., vasárnap és kedden csak 10 kr. Indítványba hozatott volt az egylet által vásárlandó egy vagy több gépnek, a kiállítás alkalmával leendő kisorsolása. Ezen indítvány érdekében érdemleges határozat nem hozatott, hanem a viszonyokhoz mérten ez ügyben intézkedni az igazgató választmányra bízott. Az egész kiállítási ügy elintézése és veze-

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

Cornides a deési ó-vári toronyról.

A hatvanas években közölt Deésről és multjából egyet-mást Pataki Ferencz a „Vasárnapi Ujság” s a „Hazánk és a külföld”-ben. A Vas. Ujság 1865. évi folyamában „Deés város története” című dolgozatából is közölte a „Boszorkányok és káromkodók a mult században” című cikkét. Bevégezte-e e dolgozatot halála előtt, vagy nem? Jelent-e meg belőle több is, vagy bár kéziratban meg van-e a dolgozat és hol? Semmi tudomásom nincs róla. Az bizonyos, hogy méltó lett volna a megjelenésre. Lehet mondani: ő az egyedüli, ki kutargatta e város multjára vonatkozó okiratokat. Magáról a városról elszórt megjegyzéseket¹⁾ kivéve tudtommal nem írt senki. A megeről van szó a Tudományos Gyűjteményben; melynek 1821. évi 8. kötetében ír Gorové László „A Szolnokvári visontagságokhoz járuló Toldalék” cím alatt. „Palatini Regni Hungariae bello paceque clarissimi.” (Ed. 3. Tyrnaviae. 1760) című könyv azon állítását

akarja megeafolni, hogy István vajda Belső-Szolnokmegye főispánja is volt; továbbá, hogy az erdélyi vajdák nem a magyarországi Közép-Szolnok, hanem az Erdélyben fekvő Belső-Szolnoknak viselték főispánságát. Gorové cáfolata ellen felszólal csicsó-kereszturi Torma József táblabíró — ugyan csak a tudományos Gyűjtemény 1830. I. k.-ben — s annak állításait rendre véve kimutatja, hogy legfontosabb érve is csak annyit bizonyít, hogy Tamás és István vajdák Közép-Szolnok grófjai; de ebből nem következik, hogy ezért nem lehettek volna Belső-Szolnoknak is igazgatói. Kimutatja továbbá, hogy az erdélyi vajdák a 15. század vége feléig a három Szolnoknak közös, s a mennyire hozzá vetelni örökös grófjai is voltak. Szól végre a vajdák felső-szolnoki főispánságáról s elszámolja ezek névsorát — kormány-éveikkel együtt — 1036-tól 1493, vagy Petrud (Péter)-től Losonczy Istvánig.

Az ó-vári torony és felirataról írtak elegend; utat mondani róla alig lehet, mert épen azt nem tudhatni, a mi lefontosabb volna: mikor épült és mi a hozzá kötött monda alapja.

Cornides Dániel 1782-ben az Ungarisches Magazin 2. kötetében „Von einen merkwürdigen, zu Deesch in Siebenbürgen befindlichen Denkmale” cím alatt elemzés alá veszi a torony keleti oldalán levő feliratot. Legbővebben, legalaposabban szól hozzá, ezért úgy hiszem nem lesz érdektelen a kevesektől ismert cikket megismertetni, néhol valamit közbe is téldva.

Cornides említet cikkje elején megemlíti Deés szép fekvését, jeles templomát, mely az egykori Deés-vár romjaiból épült, s egykori fényét, melyet ő a még akkor látható, szerte szórt nagy négyszögű kövek és oszlop töredékekből következtet. Leírja az ó-várból nyíló gyönyörű kilátást, stb.

Cornidesnek Deés levéltáráról sem közvetlen, sem ismertetésből nem volt tudomása; mert hogy Deés-t egykor Deés-várnak hívták csak Róbert Károly 1310-iki okleveléből következteti, melyet Nic. Schmitt „Episcopus Agriensibus” (T. I.) 243 lapján közölt, s melyben a király az augusztinusok deés-vári bold. szűz egyháza atyái részére Aknáról évenként sőt vitetni rendel. Holott a legelső fönmaradt oklevélben is, melyet IV. Béla 1236-ban adott ki — a város Deés-vár név alatt említettik. E szabadság levélben a király Deés-várt a zonuki grófi, s a várjobbágyi hatóság alól kiveszi, 2. megtiltja a zonuki gróf s a várjobbágyoknak a városban szállásolni; hanem utálja őket a vár területére. 3. Deés-várt mindennemű büntények és peresügyekre nézve saját bírása s bírótársai hatósága alá helyezi, kiknek a kézlevélgatási és lefejezési azaz a pallos-jog is jogkörükbe tartozott. 4. Megengedi, hogy a királyi kamara grófok engedelmével annyi kósót szállíthassanak, mennyit az aknaiak, ugyanonban, hogy a Szamos parján levő kikötőhöz hordott só harmadát a Szamoson levinni tartozzanak s tavasszal legelőszőr is tetézt ha-

¹⁾ Illyeneket a város és levéltáráról találhatni Kőváry L. Erdély történetében II. k. A levéltár Torma Károly tanár úr által kivont tartalomjegyzékét közölte K. Papp Miklós a „Történeti Lapok” 1874. é. f. 26—44 sz. A Rózsahegy mondáját Kőváry L. „Száz történelmi regé”-jében.

tése teljes hatalommal és joggal az igazgató választmányra ruházott, kinek e tárgyban teendő intézkedéseit lapunk időnként köztudomásra fogja hozni.

Tanügy.

A nevelés és oktatás ügyének fejlesztése, ennek általános felvirágzása azon fontos tényező, melyből és mely által várhatunk és remélhetünk egy szebb és boldogabb kort, nemcsak szellemi, hanem még anyagi tekintetben is. Ugyanazért élénk figyelemmel kísérjük annak minden mozanatát s örömmel ragadjuk meg az alkalmat, a lejáró iskolai év végével szokásos közvizsgákról bár vázlatos értesítésünkkel a nevelés ügyének ismertetését, s midőn azt a megyénk székvárosában virágzó tanintézetekkel kezdjük, tesszük a reményben, hogy megyénk területén virágzó többi intézetekről is a nevelés ügy buzgó hiveinek tollából veendünk ismertető tudósításokat.

Ezeknek sorát megkezdjük:

A felsőbb leányiskola

Bemutatásával, nemcsak azért, hogy ezzel a nőnevelés fontosságának adjunk kifejezést, hanem időrendjén is azt illeti az elsőség, a múlt hó 22-én tartott közvizsgája következtében. Az első osztályban 16 növendék, a másodikban 8 vizsgálta: a természetrajz, szám- és természettanból. Minden tantárgyból szabatos s értelmes feleletekkel valának készek. Az itt tapintattal és es sikerrel működő Séra Elek mellett a polgári iskola tanárai is, mint segédtanárok foglalkoznak. De itt megkivánjuk jegyezni, hogy a magyar és német nyelvtanból, valamint a földrajzból még május hó 27-én tartatott volt meg a vizsga, mivel ezeknek előadói Szabó tanár s Jakab Juliska rendes tanítóné, ki ez alkalommal első vizsgáját dícsérets eredményel mutatta be, tanképesítő vizsgájuk letétele végett Budapestre kelle menniök. És innen térjünk vissza folyó hó 21-ére, mint a melyen vette kezdetét: a helybeli rom. kath. elemi fiú- és leányiskola közvizsgája. A fiutánoda I.—VI. osztályában 67 növendék nyert alapos oktatást az elemi tantárgyakból, a mi nemcsak a növendékek dícséretére válik, hanem Markó Balázs és Márton Gellért tanárok ernyedetlen szorgalmuknak elvitizhatlan bizonyossága. A leánytanodában 40 növendék állott közvizsgára, Hussek Florián tanító s Esztergár Karolina tanítónő vezetése mellett nemcsak az elemi tantárgyakból, hanem a női kézimunkából és több nemű darabokat mutatának be, melyek dícséretes haladásra mutatának. S e közvizsgák nyilvánosan feltünté-

tik, hogy ezen elemi tanoda zárdafőnök Kozma Döme hazafias szellemű vezetése alatt áll, melyben folyó hó 23-án d. e. volt az ünnepélyes be-
zárás. Ugyanezen nap d. u. volt:

A polgári fiúiskola összes növendékeinek tornászati gyakorlata. A nevelés ezen nálunk egészen új ágának, mely eddigé inkább csak a tantervekben szereple mint a valóságban, de ma már a múlt évi kezdeményezésnek díszes folytatását s ebbeni fokozott előhaladásnak valánk szemlélői. A tornaszat, ezen oktatásnak rendszere is az újabb idő vívmánya. Jahn Frigyes Lajos volt ennek első szakavatott szervezője, kinek épen e folyó év július 28-án fogják születésének századik évfordulóját nemzetközi ünnep jellegével Boroszlóban megülni. S azt hisszük nem lesz felesleges a mai vizsga torna részleteit, bár száraz kivonatban is némi tájékozás végett felsorolni. Kezdetét vette a szokásos sorakozással, erre következének: sorbontás, egyszerű szabad gyakorlatok, összetett szabad gyakorlatok, egyszerű bot gyakorlatok, egyszerű ugrások a mércén folytatólagosan összekötve szabad és bot gyakorlatokkal ugrásközben, továbbá különböző kanyarodások. Azután a nyújtón, nyújtó után társas ellentállási gyakorlatok, különböző elvonulások énekekkel, műjárások hasonlóan énekekkel és ének nélkül, végre be-
zárás.

A nagy számú közönség élénk figyelemmel kísérte s megtapsolta a sikerült gyakorlatokat, melyeket Incze Ferencz tornamester nagy ügyességgel s éber készséggel vezetett a közönség teljes méltánylásával.

A polgári fiúiskolában, megyénk ez egyetlen középtanodájában a lejárt iskolai évben I.—V. osztályában a tanulók létszáma 100 volt, melyből magyar 75. oláh 23, s 2 német ajku növendék volt és ezekből helybeli 56 vidéki pedig 44. A közvizsga eredménye fényesen igazolta, hogy ez intézetben a tanítási módszer a nevelés jelen színvonalán áll. Jelenleg dícséretesen működő tanárai: Biró András ki igazgató is Bárbierik Titusz, Kádár József, Kigyósi Ignác, Hom Vilmos, ki a felsőbb leányiskolában is zene és ének tanár ez évben is szakmájában szép eredménynyel működve, nem különben Arringer Gizella a bemutatott különböző női munkák oktatásában.

A helyvét hitűek elemi fiutánodája I.—IV. osztályában 83 növendék nyert oktatást. S a lefolyt közvizsgák e jelen évben is beválták azon szép várakozást, melyet már évek óta ápol a közönség e jó hírben álló intézetre nézve. E felekezet a legnagyobb áldozattal a múlt évben díszes és tágas három tantermet építtetett, mely-

ben igazgató tanító Szentesi Aron, Budai Elek, Debreczeni István, Incze Ferencz már évek óta dícséretesen működnek az elemi oktatásban.

A múlt hó 30-án vála ugyancsak ezen felekezet: elemi leánytanoda növendékeinek közvizsgája, Nagy Benedek tanító és Balog Amália tanítónő 114 növendékekkel állottak a közönség elő, s ha a tanításban sikert és a bemutatott női munkákat mérlegeljük, dícsérő elismeréssel kell fölemlitnünk azon ernyedetlen szorgalmat s ki nem fogyó türelmet, melyet a növendékek ily nagy száma és oly különböző fejlettségű gyermekek oktatása érdekében kifejtének.

A városunkban levő többi felekezeteket illetőleg: az egyesült görög hitűek, bár kezdetleges intézetekről még nem nyertünk értesítést.

A keleti görög és izraelita egyh. közösségek nem képesek iskolát tartani szűkes anyagi viszonyaik közepette.

Ezen tudósításunkat a nevelés ügyet illetőleg azon örömdetes hírrel zárjuk be, mely szerint a városunkban levő mindkét nemű számos tanköteles növendékek számára felállítandó községi iskolákra nézve az előmunkálatok márbiztató sikerrel meg vannak téve.

X X X.

**** A congressus.** A diplomata urak nagycsillagos fekete frakjaikban mindinkább kezdenek hasonlítani az Uhland hollóihoz, melyek a csatatér zsákmányai fölött röpködve károgták: „te ezt, én ezt, ő ezt veszi!” Anglia most hagyta zsákmányolni a mi monarchiánkat, majd ő rá Örményországnál kerül a sor. Batumot, mint ujra írják, nem akarja átengedni a muszkának; a mellett van, hogy maradjon török kikötő. Bismarck beéri azzal, hogy a török meghatalmazottakkal gorombáskodik; teheti, mert nincs senki a ki a derék, a vitéz török nép képviselőinek pártját fogná; hanem fel is szólaltak: ők nem azért vannak a congressuson, hogy az elnök rossz kedvét tőrjék; Montenegro, mint írják a niksiesi lapályt, a tengerparthoz vezető bejárást, Antivárinak kereskedelmi célokra való használhatóságával kapja. Közélebb a hadi kárpótlást tárgyalják, amaz elv keresztülvitelével, hogy e kárpótlás nem történhetik területi átengedésben. Románia a Dobrudsán és egy kis bolgár területen kívül némi hadi kárpótlást is kap; de a fejedelem, mint mondják, vonakodik Besszarábiát átengedni s inkább kész lemondani öcsese javára; Goresakoff emlegette is Románia „halátlanságát”, (rabló szidja a kifosztottat,) s a dolog végre bizonyára az lesz, hogy a románoknak bele kell törődni a

jóikkal királyi sőt vigyenek le a Szamoson. 5. Rendeli, hogy a vajdák az őket, mint zonuki grófokat s a kir. kamara grófok szintén az őket illető vízi- és száraz-vámnak csak felét tartoznak fizetni. Egyáltalában atyja II. András királytól Deés-várnak adott szabadalmi okmányát egész terjedelmében megerősíti. Cornides sem erről, sem a többi hét darab, Róbert előtti időből fennmaradt oklevélről nem tudván semmit, az augusztinusok deés-vári gazdag templomának is első nyomát csak a XIV. században találja fel; holott mint fentebb láttuk már 1236-ban virágzott. Tehát még jóval IV. Béla ideje előtt épülhetett; ki atyja levelére hivatkozik, mely azonban fájdalom elveszett.

Leírja továbbá Cornides az ó-vári tornyot melyet szerinte a deésiek Magyarok Kápolnájának neveznek. Megemlíti, hogy a nyugati oldalán levő hexameterbe szedett latin verseket — mely szerint a tornyot 1758-ban Mária Theresia fejedelemsége Haller főispánsága s Bonis János főhadnagysága allatt kijavították — Sáros-Berkeszi Mózsás László szlgabíró készítette. A másik feliratot is közölve elmondja a torony mondáját: A hétvezér Scythiából kijött s miután Pannoniát elfoglalták Erdélybe mentek s mivel a Deés körüli szép vidék felette meghatotta őket, a Pannoniából magukkal hozott földet füvet és vizet, mint báláldozatot bemutatának az égieknek; mellette pedig az isten latin nevét háromszor segítségül hívták: Deus! Deus! Deus! Ezért nevezték ké-

sőbb az oda épített várost Deusról, melyet ma Deésnek hívunk. Említi a vezérek köpadját is. Hogy ezen hagyomány — folytatja tovább — sokkal idősebb mint a köbe metszett 1578. év, mutatja az is, hogy a torony nem ekkor épült, hanem ekkor csak kijavították. Bizonyítja ezt az utolsó két sor:

Hace Fabius renovat index monumenta nepoti
Cum Lucas Desius pascit ovile dei.

Az előbbi négy sor:

Hunnus de Scythiis digressus sedibus hospes
Pannoniae glaebam transfert huc gramin et undam
Ter clamans Deus hac liceat tellure potiri
Desiacam que Dei dixit de nomine terram
előbb ott volt; azonban az időviszontagságai miatt részekre töredezően olvashatlanná kellett válnia; mi miatt az javítást kívánt. A felirat nem mond ugyan sokat a torony eredetéről, de az bizonyos, hogy az arra alapított hagyomány az 1578. előtt kiadott könyvekben már föl van említve. Épen úgy beszél el már Heltai Gáspár „Chronika a magyaroknak dolgairól” című kis folió alakban Kolozsvárt 1575-ben kiadott könyve I R. 22. lapján: és az helyet az hol ez lön, nevezék az kiáltás után Deusnak, melyet mostan Deésnek hívunk. Sőt az egész esemény már Székely István „Chronica Mundi” cz. Krakkóban 1558-ban 4-szer kiadott műve 151. lapján elmondatik: az helyet pedig a holot Deust kiáltának Deusnak Deésnek nevezzük, ki mind e napiglan úgy hivattatik. Az is valószínű, hogy a „Magyar

Chronica” szerzője Turóczytól vett valamit erre nézve; ha csak pusztá hallomás vagy meghamisított szájhagyomány útján is. Legalább Turóczy következő helyének arra vonatkozással kell legyen (P. II. cap. 3.): Arpad vero cum suis de aqua Danubii cornu implens ante omnes Hungaros super illo cornu omnipotentis Dei clementiam rogavit ut dominus eis terram in perpetuum concederet. Finitis his verbis omnes Hungari clamaverunt Deus! Deus! Deus! tribus vocibus; ibi inventus est usus, iste servatur apud Hungaros usque modo... Cornides nem ismerte az „Ének Pannonia megvételéről” című „Emlékezések régiekre” kezdetű középkori rimes kronikát? Ennek 23 és 24 versszaka világosan mondja:.

Istent ők ott imádnak
Háromszor Deust kiáltának
Arról nevezték ott az várost
Szamos mentében az nemes Deésnek.

Tülek maradt nekünk az szokásonk
Hogy, ha mikoron árut mi szakasztunk,
„Deus Deus! ott kiáltunk,
Bizonyáságonk, hogy megáruultunk stb.

Világos, hogy innen vette Székely és Heltai is a mesés tárgy elbeszélését.

2) L. Toldy F. Irodalomtörténeti Olvasókönyve I. k. 75. hasáb.

(Vége köv.)

kénytelen cserébe. A porta pedig Görögországnak nem akar átengedni semmit. Szép látvány ez a kongresszus! Elmentek Berlinbe Törökországot legalább életképes állapotban hagyni s aztán feldarabolják területét ott is, hol Ignatieff békében hagyta. Oroszország meglehet elégedve a congressus bölcsességével; ő nem hiába harezolt, megvan az eredmény — a porta jövőben csak névben fog élni az európai hatalmak közt.

Az osztrák-magyar occupációhoz a porta beleegyezését adta. Az occupatioba befoglaltatik a Szerbia és Montenegró közt levő földnyelv is.

Filippovich Zágrábba ment, 7 ezred újra mozgósított. Montenegró elégedetlen a congressus határozataival.

VEGYESEK.

— **Lapunk fél éves és évnegyedes előfizetőit, miután előfizetési idejük a mult hó végével lejárt, tisztelettel kérjük annak megújítására. Előfizetési ár az eddigi, azaz fél évre 3 frt évnegyedre 1 frt 50 kr. — Községeknek egész évre 5 frt.**

— **A királyi meghívó**, melylyel Felső-az országgyűlést f. évi október 17-ére összehívja. Mi, első Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya. Kedvelt hiveink! Uralkodói köteleminkhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött örködni: miután az 1848. évi IV. tezik. 1. §-a az országgyűlést évenként Pestre egybehívatni rendeli; s miután számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik; minisztertanácsunk előterjesztése következtében elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó évi Mindenszet-hava 17. napján megnyitandó országgyűlésre Budapest fővárosba egybehívjuk. Minek következtében nektek ezennel komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazon intézkedéseket melyek a törvény értelmében szükségesek arra nézve, hogy az 1874. évi XXXIII. tezik által rendelt módon és számban megválasztandó képviselők a fenn kitett országgyűlésen megjelenhessenek s a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindíthatassék. Kikhez egyébiránt császári és királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradván. Kelt Budapest fővárosban, 1878. évi Szent-Iván-hava harminczadik napján. **Ferencz József, s. k. Tisza Kálmán, s. k.**

— **Megyénk** közigazgatási bizottsága f. havi rendes ülését a következő sorrendben tartja meg: ma (7-én) d. u. 4 órakor árvászéki küldöttség; holnap (8-án) d. e. 10 órakor rendes ülés, és d. u. 3 órakor a fegyelmi választmány ülése lesz megtartva.

— **A törvényhatósági** rendkívüli közgyűlés folyó hó 9-én 10 órakor veendi kezdetét, s azon legelőször ő császári és királyi felségének az országgyűlés egybehívására vonatkozó kegyelmes királyi levele fog felolvastatni.

— **Felhívás.** Szolnok-Dobokamegye szabadelvű pártja, f. évi július 8-án d. u. 4 órakor Deésen a városháza termében értekezletet tart. Tárgyak: 1. A szabadelvűpárt szervezeti szabályzatának megállapítása. 2. A folyó évi július 9-én tartandó megyebizottság közgyűlési tárgysorozata feletti előleges tanácskozás. A párttagok felkértnek az értekezletben részt venni. Deésen, 1878. évi június 29-én. **Dr. Szöcs Sámuel, m. k. alelnök. Róth Pál, jegyző.**

— **Az országgyűlési** képviselő választások f. évi augusztus 3—7-ig fognak megtörténni.

— **A helybeli** műkedvelő társulat folyó hó 8-án Nagy Lajos műkedvelő társulati tag 50-ik felléptének emlékéül Lukácsi Sándornak „Zsidó honvéd” című színművét adja elő. A darab igen mullattató, a szerepek jó kézben vannak, s így bizton számíthatunk a darab sikeres előadására s azt hisszük, hogy a helybeli és a vidékről a megyei közgyűlés alkalmára begyűlt közönség sem mulasztandja el az ünnepelt műkedvelő tagot tömeges látogatásával megtisztelni.

— **A megyei** tisztikar folyó hó 9-én az „Angolhoz” címzett vendéglő kertjében, kedvezőtlen idő esetére annak nagy termében a helybeli sétatér javára zártkörű nyári mulatságot rendez. Belépti díj személyenként 50 kr. családjegy 1 frt. Jegyek előárúítását a megyei jegyzői kar eszközli. Kezdeté este 6 órakor.

— **A megye tanácskozási** terme a főjegyző szobájával egybevágatván annyira kibővítettett, hogy a megye közönsége abban a legkényelmesebben gyülekezhet, s e mellett a hallgató közönségnek is elég tágas helye marad.

— **Czece Katalin** városunk szelleműs leánya, kinek műkedvelői előadásaira örömmel édesen emlékezünk vissza, a pesti nemzeti színházban próba felléptéről írja a bókokban nem bőkezű „F. l.”: Czece Katalin k. a. három alakban szerepelt. Hangja, mely erős, mélyszínezetű inkább a drámára, mint a vigjátékra utalják, noha alakja még épen nem impozáns. De van sok értelme, melylyel a különféle szerepek egyes mozzanatait jól ki tudta emelni s nem egyszer adta jelét tehetségének, a mikor meg is kapta mindig a maga nagy tapsát. Okvetlenül értelmes tagot fog benne nyerni a színpad.

— **Avedik Lukács** erzsébethvárosi áldozár-tanár írja: „Az örmények történelme” című jeles művet, melynek első része már meg is jelent.

— **Czeleldről** vettünk 28 frt 70 krt a kaczói ev. ref. egyházközség részére, melyért gyűjtő Csurgai Mihály, valamint a buzgó adakozók fogadják hazafias köszönetünket.

— **A lótenyésztés** emelésére alakult részvénytársaság sorsjegyeket bocsátott ki, melyek megyénkben a járási szolgabírák által hivatalos színezetű felhívást nélkülöző utánjárás folytán jelentkező vevőknek lesznek előárúítandók.

— **Nyilvános köszönet.** Alulírott, iskolánk nevében forró köszönetemet nyilvánítom dr. tks. Incze Miklósné ur asszonynak, ki iskolánk jó tanulóit közt a folyó év zárvizsgáján 17 darab ifjúsági olvasmányt kegyeskedett kiosztatni, ugyszintén tks. Boros József urnak is, ki a jótanulók közt 1 frt 50 kr. pénz jutalmat osztott ki. Adjon isten iskolánknak sok ily lankadatlan buzgalmu ügybarátot. Bálványos-Váralján, 1878. július 2-án. **Péter Vilmos, igazgatótanító.**

— **Ő felsége** Perczel Bóla fölmentette és Pauler Tivadart nevezte ki igazságügyminiszternek. — **A kisbirtokosok** földhitelegyletének küldöttsége tisztelettel József főhercegnél. Várady Gábor kimerítő felvilágosítást adott az egyletről a főhercegnek, ki a másik két küldötlet is (Tisza László és Szathmáry Károlylyal) melegen szorított kezet. — **Nagy-Szebenben** magyar műkedvelői szintársulat alakult. Az idegen ajku közönség is, az előadásokat szorgalmasan látogatja. — **John Fretwell**, az ismert magyar barát Londonból közelebb Budapestre jön s itt intézkedéseket tesz magyar terményeknek s különösen bornak Angliába szállítására. — **Az ipartörvény** módosításának szükségessége az országgyűlésben is fölismertett és határozatilag utasított a kormány, hogy a jövő országgyűlésnek ez iránt javaslatot terjesszen elő. Közvetlen indító okul ezen határozat hozatalára az országos ipar-egyesület kérvénye szolgált, mely pártkülömbőség nélkül meleg pártolásra talált. — **A magyar** bortermelés kedvező elismerést várhat a párisi világkiállítás juryjától. Öt-nyolcz arany és egész sereg ezüst éremmel fogja kinyilatkoztatni megelégedését a magyar bortermelőkkel. — **A muszkák** eddig halottak- és sebesültekben 321,000 embert vesztettek, ezek között 2700 tiszt van.

— **Klopotiva** községben a tagosítás megtörténné, Gyárfás Eerenz dévai kir. törvényszéki bíró eszközölése folytán 83 hold birtok hasított ki a községi népiskola számára. — **A dinye** évad már beállt Párisban-hanem egy ököl nagyságu dinye ára 5 frt. De annál olcsóbb az eper, olyan nagyságu epreket árulnak, mint a jóföldben termett burgonya, fontja 20—30 kr. — **Zalathna** nagyrésze romjaiban hever, július 2-án 8 órakor olyan borzasztó vihar dült a város felett, mely házeit, templomait, tornyait összerombolta, s csaknem a földdel egyenlővé

tette. — **A Duna** és Tisza között a már javában folyó aratások igen szép eredményt mutatnak fel, de N.-Váradtól Szolnokig a termés gyengének mondható. Az üzők pedig országszerte nagy károkat tett. A szőlő kitüű. — **Időjárásunk** pár nap óta félelmetes fordulatot vett, csaknem szakadatlanul esik már napok óta az eső s a levegő meghűlt. A szét is hozzászegődött az esőhöz és hideghez.

Közgazdaszat.

Az új boros hordók elkészítéséről.

Szőlő hegyeinken szép áldás mutatkozik, s egy bő és jó szüretre alapos kinézésünk van s ebből kifolyólag lehet, hogy szőlőbirtokosainknak új hordokról is kell gondoskodni, nem lesz hát időszerűtlen a netalán beszerzendő új hordók előkészítésével részletesen megismernedni!

A hordó köztudomás szerint rendesen tölgyfából készül, dongái nagymennyiségű csersavat vagyis tanist, gubacsavat s egyéb fanyar ízű vegyületeket tartalmaznak, melyek ha a hordó dongáiból el nem távolíttatnak, a bor által feloldatván, az új hordókban tartott bor, fanyar ízt, rozsdás színt kap, s a midőn szállításra kerül meg is törik, bár mennyire iskolázott volt elküldés előtt.

Hogy tehát ezen hibák által boraink az új hordókban kárt ne szenvedjenek, új hordóinkat a következőleg kezeljük: Mindenek előtt az új hordót jól ki forázzuk, többszöri megforgatás után a hordóból a forró vizet kiöntjük, s a hordót megtöltjük hideg folyó vagy tó vízzel egészen, s hagyjuk 24 óráig állani. S minden 24 órában kieresztjük a vizet a hordóból s frissel töltjük meg mindaddig, míg csak a kifolyó vízben a csersav felismerhető lesz. Ennek felismerésére egy igen gyakorlott és biztos fogást használunk t. i. feloldunk 1 rész zöld (vas) gáliczkövet tizszerannyi vízben s ezen gálicz oldathoz néhány cseppet adunk azon vízből, mely a hordóból kieresztetett. Már most ha a hordóból minden csersav el van távolítva a víz kiszívása után, akkor a víz a gálicz oldatot meg nem barnítja, annál kevésbé feketíti; ha ellenben még van a hordóban felesleges fanyar csersav, akkor a gálicz oldatot meg fogja barnítani. Tehát addig töltjük az új hordót friss vízzel naponta, míg a kieresztett víz a vasgálicz oldat színét nem változtatja többé.

Ha ezen időpont elérkezett, feloldunk minden akó edényre 70 gramm konyhasót másfél liter forró vízben s ezen állapotában a hordóba töltjük; s ezen oldattal a hordót jól meg hengergetjük, hogy a só a hordó minden dongáját érintse. Ha egy nap alatt a hordó 5—6-szor meg volt hengergetve, kieresztjük belőle a sós vizet, s tiszta hideg vízzel 2—3-or kiöblintjük, az az addig míg a kijövő víz sós ízt el nem veszti. Aztán a hordót szájára borítjuk s kicsepegtetvén kikénezzük, mit havonkint egyszer ismétlünk, s végre a szüreti használatig beakonázzuk; de midőn használni akarjuk akkor forró musttal vagy seprős borral kiöblintjük: ha ezeket megtettük háttran használhatjuk új hordóinkat.

Zonda László,

o. l. borász szállész.

Hivatalos rész.

— **A deési kir. adófelügyelőtől.**

Sz. 101.—1878.

főnöki.

Körrendelet.

Valamennyi községi és körjegyző ur, és valamennyi községi bíró részére Szolnok-Dobokamegye területén.

A mult hó 2-án és 13-án 82 és 88 főnöki számok alatt kiadott rendelettemmel a címeknek elég világosan tudtul volt adva, hogy a magas állam az esedékes adó és illetéki tartozások behajtására nézve a címektől különösen június havában milyen tevékenységet várt volna el.

Az elért befizetési eredmény azonban kétségtelemmé teszi, hogy igen sok helyen ezen rendeletek nem lettek azon szorgalommal és eréllyel végrehajtva, mint a hogy azt a törvény megköveteli. A június havi adó befizetésben mutatkozó visszaesések helyenként oly szembetűnőek voltak, hogy ebből az adóbehajtásnak teljes elhanyagolását kell következtetnem, és e miatt saját felelősségemnél fogva július hó folytán a visszamaradás okát a legszigorubbán megvizsgálnom kell. Nem ohajtván a vizsgálat előtt a címektől ama lehetőséget elvonni, hogy a visszamaradásokat helyre ne pótolhassák, és ennél fogva komolyan utasítom a címeket, hogy az adó és illetéki hátrálékosokat tartozásaik azonnali befizetésére törvény rendelte szigorúsággal szorítsák és minden kiváltképpen zálogtárgyat legkésőbb folyó hó 22-ig feltétlenül árverezzék el.

Ha ezen rendeletemet a címek pontosan teljesítik, remélem, hogy a júniusi visszamaradás az által némileg kipótólva lesz. A fokozott erély és utánlátással tevékeny működést annyival is inkább és határozottan megkövetelem, miután a címek csak ez által menekülhetnek a felelősség alól.

Végre figyelmeztetem a körjegyző urakat, hogy az általam bekövetelt jelentéseket pontosan tegyék meg, miután utóbbi időben és különösen a múlt hó 15-én 88. fön. számú utasításomnál tapasztaltam, hogy a kívánt részletes jelentés igen sok körjegyzőtől be nem érkezvén; miután a körjegyző urak e miatt már többször figyelmeztetve lettek, sőt miután ily mulasztásokért bírságok is már alkalmazva voltak, ezéntul a rend és a szolgálat érdekében ily mulasztásokért egyenesen a fegyelmi vizsgálatot fogom megindítani az illetők ellen. A július havában befolyt adó és illetéki pénzek először 14-ig másodszor pedig legkésőbb e hó 28-ig szállítandók be a kir. adóhivatalhoz. Azonnal olvassa és magyarázza meg ezen rendeletemet körjegyző ur a községi bíráknak, és hogy ezt megtette, és mily intézkedések tettek ezen rendeletem folytán, tegyen a körjegyző ur három nap alatt hozzám jelentést.

Deés, 1878. július hó 3-án.

Danczkay Antal,
kir. adófelügyelő.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.
Sz. 6962.—1878.

A központi választmány valamennyi tagjának.

Szolnok-Dobokamegye központi választmányát folyó hó 10-ik napjára egybe hívom.

Együlés tárgyát az országgyűlési képviselő megválasztása iránt szükségelt törvényszerű intézkedések megtétele fogja képezni.

Miről a tisztelt választmányi tag urakat oly felhívással értesitem, hogy tekintve az ügy fontosságát, a fentírt napon d. e. 10 órakor Deésen a megyeháza tanácskozási termében minél számban és lehetőleg mindnyájan megjelenni szükségesnek.

Kelt Deésen, 1878. július 2-án.

Szarvadi Pál,
alispán.

Deés városi piaczi árai 1878. július 2-ról.

Egy hectoliter tisztabuza 8 frt 70 kr., rozs 6 frt. — kr., törökbuza 6 frt. — kr., elegy buza 7 frt. 80 kr., zab 3 frt. — kr., árpa — frt. — kr., pityóka — frt. — kr., kendermag — frt. — kr., lenmag — frt. — kr., haricska — frt. — kr., egy liter lenese 18 kr., paszuly 8 kr., boró 12 kr., köles 18 kr., bab 8 kr., Egy köbméter fa: kemény 2 frt. — kr., lágy — frt. — kr., egy kilogramm marhahús 32 kr., juhús — kr., sertésús 52 kr., disznó zsír 90 kr., egy koszorú vereshagyma — kr., fokhagyma — kr., a pálinka 18 fok: litere 28 kr.

Deés, 1878. július 2-án.

Vékony Ferencz,
főkapitány.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Sz. 820.—1878.

1—3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1878 évi június hó 22-én kelt 8852 számú rendeletével a kolozsvár-nagybányai államút 12⁶⁻⁴/₈ szakaszán lévő 110 számú hid felszerkeztének helyreállítását 821 frt 02 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása czéljából az 1878 évi július hó 23-ik napjának d. e. 9 órájára a szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 50%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Deésen, 1878. július hó 1-én.

Egyesült szolnok-dobokamegyei m. k. államépítészeti hivatal.

Sz. 784.—1878.

2—3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1878. évi június hó 18-án kelt 8853 számú rendeletével a kolozsvár-bukovina államút 5⁶⁻⁷/₈ szakaszán lévő 81 számú műtárgy újból építését 168 frt 67 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása czéljából az 1878. évi július hó 17-ik napjának d. e. 9 órájára a szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 50%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek tekintetbe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Deésen, 1878. június hó 24-én.

Egyesült szolnok-dobokamegyei m. k. államépítészeti hivatal.

Sz. 785.—1878.

2—3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1878. évi június hó 18-án kelt 8857 számú rendeletével a kolozsvár-bukovina államút 11⁶⁻⁷/₈ szakaszán lévő 184 számú műtárgy újból építését 690 frt 24 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása czéljából az 1878. július hó 17-ik napjának d. e. 10 órájára a szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 50%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. k. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Deésen, 1878. június 24.

Egyesült szolnok-dobokamegyei m. k. államépítészeti hivatal.

Sz. 796.—1878.

2—3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1878. évi június hó 18-án kelt 8864 számú rendeletével a kolozsvár-bukovina államút 12⁵⁻⁶/₈ szakaszán lévő 192 számú hid felszerkeztének helyreállítását 727 frt 45 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása czéljából az 1878. július hó 17-ik napjának d. e. 11 órájára a szolnok-dobokamegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 50%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 11 óráig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Deésen, 1878. június 24.

Egyesült szolnok-dobokamegyei m. k. államépítészeti hivatal.

Eladó cséplőgép.

Egy jelenleg négylóerejű gőzerőre alkalmazott, de könnyen állati erővel használható járgányra is átalakítható cséplőgép jutányos áron eladó.

Kapjonban,

tulajdonos

3—3

GOVRIG FERENCZ.

Országos vásárok megyénkben

Július hóban.

„ 8-án Széken.

„ 15-én Sósmezőn.

„ 25-én Szamosujvárt.

„ 26-án Sajó-Udvarhelyt

„ 28-án Buzában.